

виховання та сучасних психолого-педагогічних підходів, що сприяє гармонійному розвитку дошкільника.

Список використаних джерел

1. Лісовець О. В. Національно-Патріотичне виховання з основами народознавства: методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 120 с.
2. Теорія та методика ознайомлення дітей з українознавством: методичні рекомендації / уклад.: О. В. Місавець. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2023. 50 с.
3. Семенова Н. Взаємодія дошкільного навчального закладу і сім'ї у вихованні дітей. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк, 2016. 19-29 с.
4. Шкляр Н. А. Адаптація дитини молодшого дошкільного віку до ДНЗ: взаємодія вихователів з батьками. Київ, 2015. С.12.
5. Яковенко О. В., Г. М. Семашкіна. Формування свідомості дошкільника засобами родинної обрядовості. Херсон: Херсонський державний університет, 2020. 30 с.

ВІРТУАЛЬНА МІНІЛЕКЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Мунтян Олександр Олександрович

кандидат філологічних наук, доцент

Кафедра філології та перекладу

Київський національний університет технологій та дизайну

Віртуальна мінілекція як форма навчання набуває популярності в умовах онлайн-вивчення української мови як іноземної, оскільки дозволяє оптимізувати час, структурувати матеріал і адаптувати його до потреб студентів. У статті аналізуються особливості використання віртуальних мінілекцій у процесі викладання української мови як іноземної, їхні методологічні засади, переваги та виклики. Розглядаються принципи створення таких лекцій, їхній вплив на мотивацію студентів, а також технічні та педагогічні аспекти реалізації в онлайн-середовищі. Дослідження демонструє, що віртуальні мінілекції є ефективним інструментом для забезпечення гнучкості, інтерактивності та доступності навчання, за умови правильного структурування та використання сучасних технологій.

Сучасні реалії цифрової освіти, зокрема в контексті вивчення української мови як іноземної, вимагають інноваційних підходів до організації навчального процесу. Віртуальна мінілекція, як компактна форма подачі навчального

матеріалу тривалістю від 5 до 15 хвилин, стає дедалі популярнішою в онлайн-курсах завдяки своїй гнучкості, доступності та здатності утримувати увагу студентів [1]. Цей формат дозволяє викладачам структуровано подавати ключові аспекти мови, такі як граматики, лексика чи фонетика, адаптуючи їх до потреб іноземних студентів. У контексті вивчення української мови як іноземної віртуальні мінілекції є особливо цінними, оскільки вони враховують обмежений часовий ресурс студентів, їхні різноманітні культурні та мовні фони, а також необхідність створення мотивуючого та інтерактивного навчального середовища.

Ця стаття має на меті дослідити методологічні засади та практичні аспекти використання віртуальних мінілекцій у процесі онлайн-вивчення української мови як іноземної. Аналіз зосереджується на принципах створення таких лекцій, їхніх перевагах і викликах, а також на впливі цього формату на мотивацію студентів і ефективність засвоєння матеріалу. Завдяки компактності та структурованості віртуальні мінілекції дозволяють оптимізувати навчальний процес, забезпечуючи баланс між теоретичною базою та практичними навичками.

Віртуальна мінілекція як педагогічний інструмент має низку особливостей, що роблять її ефективною в онлайн-середовищі. По-перше, вона відповідає принципам мікронавчання, які передбачають подачу матеріалу невеликими порціями для кращого засвоєння. Це особливо важливо для іноземних студентів, які вивчають українську мову, оскільки складна граматична система, зокрема відмінки, дієвідміни чи наголоси, може бути важкою для сприйняття у великих обсягах. Наприклад, мінілекція на тему "Уживання родового відмінка в українській мові" може тривати 10 хвилин і охоплювати ключові правила, приклади вживання та коротке інтерактивне завдання, як-от вибір правильного закінчення у реченні. Такий підхід дозволяє студентам зосередитися на одній темі, не перевантажуючи їх інформацією.

Перехід до онлайн-навчання, спричинений глобальними змінами, такими як пандемія COVID-19, підкреслив необхідність адаптації традиційних методик до цифрового формату. Віртуальні мінілекції відповідають цій потребі, оскільки їх можна записувати заздалегідь або проводити в реальному часі через платформи Zoom, Microsoft Teams чи Google Meet. Записані лекції дають студентам можливість переглядати матеріал у зручний час, що є критично важливим для тих, хто проживає в різних часових поясах. Наприклад, студент із Китаю може переглянути лекцію про українські числівники, записану викладачем із України, у будь-який зручний момент. Водночас лекції в реальному часі дозволяють забезпечити інтерактивність через чати, опитування чи короткі дискусії, що сприяють залученню студентів.

Методологічні засади створення віртуальних мінілекцій ґрунтуються на кількох ключових принципах. Перший із них – чітка структура. Кожна лекція повинна мати вступ, основну частину та висновок. Наприклад, у лекції на тему "Українські дієслова руху" вступ може пояснити важливість теми (1 – 2 хвилини), основна частина розкриває ключові дієслова та їхні особливості (7 –

10 хвилин), а висновок містить коротке завдання або питання для самоперевірки (2 – 3 хвилини). Другий принцип – лаконічність і зосередженість на одній темі. Наприклад, замість охоплення всіх відмінків української мови, лекція може фокусуватися лише на давальному відмінку, надаючи приклади типу "Я дав книгу сестрі" та пояснюючи його вживання. Третій принцип – інтерактивність. Використання інструментів, таких як Google Forms, дозволяє додати до лекції тести, опитування чи вправи, що підвищують залученість студентів. Наприклад, у лекції про українську фонетику студентам можна запропонувати прослухати аудіозапис і визначити правильний наголос у словах "замок" і "замок".

Переваги віртуальних мінілекцій у вивченні української мови як іноземної є очевидними. Вони дозволяють адаптувати матеріал до рівня знань студентів, що є важливим для груп із різним мовним бекграундом. Наприклад, для початківців лекція може пояснювати базові фрази, як-от "Добрий день" чи "Як справи?", тоді як для студентів середнього рівня – складніші конструкції, як-от умовний спосіб дієслів. Крім того, цей формат сприяє мотивації студентів, оскільки короткі лекції легше сприймаються і не викликають відчуття перевантаження. Дослідження в галузі педагогіки підтверджують, що мікронавчання підвищує концентрацію та ефективність засвоєння матеріалу, особливо в онлайн-середовищі. Наприклад, студент, який вивчає українську мову як іноземну, може швидше запам'ятати правила вживання прийменників "в" і "на" завдяки короткій лекції з прикладами, як-от "Я живу в Україні" та "Я живу на селі".

Однак використання віртуальних мінілекцій пов'язане з певними викликами. Технічні проблеми, такі як низька якість інтернет-з'єднання чи обмежений доступ до платформ, можуть ускладнювати навчання. Наприклад, студент із регіону з нестабільним інтернетом може мати труднощі з переглядом відеолекцій. Крім того, викладачам необхідно враховувати культурні та мовні особливості аудиторії. Наприклад, носії китайської мови можуть потребувати додаткових пояснень щодо української системи відмінків, яка відсутня в їхній рідній мові. Ще одним викликом є підтримка інтерактивності в асинхронному форматі. Якщо лекція записана заздалегідь, викладачу складніше отримати зворотний зв'язок від студентів. Для вирішення цієї проблеми можна використовувати форуми чи чати на навчальних платформах, таких як Moodle, де студенти можуть залишати запитання чи коментарі.

Практична реалізація віртуальних мінілекцій вимагає від викладачів не лише педагогічних, але й технічних навичок. Наприклад, створення якісного відеоконтенту потребує використання програм для монтажу, таких як Adobe Premiere, а також урахування принципів візуального дизайну. Слайди лекції повинні бути чіткими, із мінімальною кількістю тексту та візуальними елементами, що ілюструють матеріал, наприклад, таблицями відмінків чи діаграмами наголосів. Аудіозаписи з правильною вимовою слів, як-от "гудзик" чи "джерело", допомагають студентам опанувати українську фонетику. Крім того, викладачам варто регулярно оновлювати контент, адаптуючи його до сучасних реалій. Наприклад, лекція про сучасну українську лексику може

включати слова, пов'язані з цифровими технологіями, як-от "смартфон" чи "інтернет".

Ефективність віртуальних мінілекцій значною мірою залежить від їхньої інтеграції в ширший навчальний процес. Вони повинні поєднуватися з іншими формами роботи, такими як групові дискусії, письмові завдання чи розмовна практика. Наприклад, після мінілекції про вживання минулого часу в українській мові студенти можуть виконати вправу, склавши 5 – 10 речень про свій минулий день, як-от "Я вчора читав книгу". Такий підхід забезпечує комплексне засвоєння матеріалу, поєднуючи теорію з практикою.

Віртуальні мінілекції також сприяють формуванню культурної компетентності студентів. У процесі вивчення української мови як іноземної важливо не лише опанувати граматику та лексику, але й зрозуміти культурний контекст. Наприклад, лекція про привітання може включати пояснення традиційних українських форм, як-от "Доброго здоров'я!" чи "Слава Україні!", що допомагає студентам краще інтегруватися в мовне середовище. Використання автентичних матеріалів, таких як уривки з української літератури чи пісень, у мінілекціях також сприяє зануренню в культуру. Наприклад, лекція про українські числівники може включати фрагмент народної пісні "Ой, у полі три криниченьки", де число три має символічне значення.

У контексті мотивації студентів віртуальні мінілекції мають значний потенціал. Їхня компактність і доступність дозволяють студентам навчатися у власному темпі, що особливо важливо для дорослих учнів, які поєднують навчання з роботою чи іншими обов'язками. Крім того, використання ігрових елементів, таких як інтерактивні тести чи віртуальні дошки, підвищує інтерес до навчання. Наприклад, у лекції про український алфавіт студенти можуть виконати завдання на зіставлення букв із їхньою вимовою, що робить процес більш динамічним.

Таким чином, віртуальні мінілекції є ефективним інструментом для вивчення української мови як іноземної в онлайн-середовищі. Їхні переваги – компактність, інтерактивність і адаптивність – дозволяють викладачам створювати мотивуюче та доступне навчальне середовище. Водночас успішна реалізація цього формату вимагає чіткого структурування, використання сучасних технологій і врахування культурних особливостей студентів. Виклики, пов'язані з технічними обмеженнями чи підтримкою інтерактивності, можуть бути подолані завдяки інтеграції мінілекцій із іншими формами навчання та використанню сучасних платформ. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз впливу віртуальних мінілекцій на довгострокові результати навчання або на їхню адаптацію для студентів із різними мовними рівнями.

Список використаних джерел

1. Palatovska, O., Bondar, M., Syniavska, O., & Muntian, O. (2021). Virtual Mini-Lecture in Distance Learning Space. Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on Covid 19 Challenges (1) pp. 199 – 208.